

Wie dit wel doet, verklaart dien naam zoo, dat hij een generische beteekenis heeft. Zooals wij spreken van de boom, de mensch, daarmede aanduidende het algemeene begrip zonder te denken aan een bepaalden boom of bepaalden mensch, zoo zou dan Jezus van Zichzelf gesproken hebben als de Zoon des menschen. Deze verklaring van dien naam is echter niet uit de Heilige Schrift afgeleid en vindt in de Schrift ook geen steun.

Voor dit gevoelen beroept de schrijver zich op Prof. Bavinck. Hij had ook Prof. Grosheide kunnen aanhalen. Daarna citeert Ds Hoeksema Hebr. 2: 11-17. Letten we op de laatste woorden van dit gedeelte:

Want waarlijk, Hij neemt de engelen niet aan, maar Hij neemt het zaad Abrahams aan, waarom Hij in alles den broederen moest gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en getrouw Hoogepriester zou zijn, in de dingen, die bij God te doen waren, om de zonden des volks te verzoenen, Hebr. 2: 11-17. Hij heeft dus geen algemeen menselijke natuur, maar het vleesch en bloed der kinderen, het zaad Abrahams aangenomen. En in dat zaad Abrahams sloot Hij zich aan bij den stam van Juda. Bij dien stam behoort Hij. Want Hij, op Wien deze dingen gezegd worden, behoort tot een anderen stam, van welken niemand zich tot het altaar begeben heeft. Want het is openbaar, dat onze Heer uit Juda gesproten is, op welken stam Mozes niets gesproken heeft van het priesterschap, Hebr. 7: 13, 14. Hij is de Leeuw uit Juda's stam. En in dien stam van Juda sproot Hij uit den afgehouwen tronk van Isai, en was Hij uit het geslacht Davids. Hij is zelfs de Wortel Davids. En in dat geslacht van David nam Hij het vleesch en bloed der kinderen aan uit de maagd Maria. Zoo is het de leer der Schrift. En dit alles strijdt tegen de voorstelling van een algemeen menselijke natuur. De Heiland is een Hebreër uit de Hebreërs geweest in den staat Zijner vernedering, uit den stam van Juda, van het geslacht en het huis van David, een Zoon van Maria, en er is alles voor om te zeggen, dat Hij op Zijne moeder geleek.

Tegen deze opvatting verzet zich de exegese, die Prof. Grosheide van deze plaats geeft. Zoo goed als alle gereformeerde vaders hebben — ook in belijdenisschriften, ook in de Synopsis — Hebr. 2: 17 laten slaan op de vleeschwording des Woords. Prof. Grosheide verwerpt deze opvatting. Gelukkig is niemand op de idee gekomen, zoo'n correctie van de vaders dreigende deformatie te noemen.

In het vervolg citeert Ds Hoeksema enkele uitspraken van Prof. Hepp:

„Is de menselijke persoon onlosmakelijk verbonden aan den individueelen mensch, zoo volgt daaruit, dat, wanneer de menselijke natuur van Christus het zijn van een menselijke persoon niet zou insluiten, Hij ook een individueele mensch zou zijn geweest. En individueele mensch ondersteld (t) het lid van de menscheit, zooals zij uit Adam is ontsproten. Dan zou Christus van die menscheit deel moeten hebben uitgemaakt.

„Doch het wonder Gods heeft bewerkt, dat Hij niet uit Adam voortkwam. Hij is ontvangen van den Heiligen Geest en is ook daarin den menschen ongelijk geworden, dat Hij geen aardschen mensch tot vader van Zich als mensch had. Alleen door de geboorte uit Maria is Hij vleesch van ons vleesch en been van ons gebeente. Door die geboorte uit eene maagd werd Hij de ware menselijke natuur deelachtig. Maar tot de Adamitische menscheit behoorde Hij niet. Dat wordt gestaafd door de leer, door alle Gereformeerden en velen vóór hen erkend, dat indien Adam was staande gebleven, Christus als mensch niet in het vleesch zou zijn verschenen. In de oorspronkelijke menscheit was er voor Hem geen plaats. Maar dan kan Hij er ook geen deel van zijn en dus geen individueele en ook geen persoonlijke mensch.

„Wie Hem ondanks dat alles toch voor een persoonlijk mensch houdt, moet aanvaarden, dat Hij in Adam was begrepen. En was Hij in Adam begrepen, dan had Hij ook in Adam gezondigd.

„Heeft Christus een persoonlijke menselijke natuur, dan kan Hij onze Middelaar niet zijn. Dan moet Hijzelf zondaar zijn. Dan is er geen verzoening voor onze zonden. Dan hopen wij op Hem te vergeefs. Dan is ons geloof ijdel. Dan zijn wij ellendiger dan het dier.” pp. 59, 60.

Ds Hoeksema heeft tegen deze meening van Prof. Hepp groote bezwaren:

Welnu, ik ben overtuigd, dat Dr Hepp hier een zeer ernstige dwaling doceert, waartegen niet genoeg kan worden gewaarschuwd. Want immers Dr Hepp leert hier, niet, dat Christus naar Zijn Persoon niet in Adam begrepen is, maar dat Hij naar Zijne menselijke natuur niet uit Adam gesproten is, dat Hij niet in Adams lendenen was, geen zaad van Adam heeft aangenomen. En dat is eene ontkenning van de ware menselijke natuur van Christus. Hij kwam niet uit Adam voort! Hij is geen deel der menscheit, zooals God haar in Adam schiep! Hij is geen lid der menscheit, zooals zij uit Adam is ontsproten! Het is waar, Dr Hepp aanvaardt de consequentie van dit alles niet. Hij blijft spreken van een ware menselijke natuur, hij blijft zeggen, dat Christus heen is van onze beenen en vleesch van ons vleesch. Doch bij de voorstelling, dat dit vleesch en dit gebeente niet uit Adam is, is dit toch niet te handhaven. De conceptie door den Heiligen Geest moet dan wel beteekenen, niet, dat de Zoon werkelijk het vleesch en bloed uit Maria, het vleesch en bloed der kinderen aannam, en dat Hij door die conceptie afgescheiden bleef van de zonde, maar dat een aparte menselijke natuur, die in geenerlei verband staat met de menscheit uit Adam voor Hem werd geschapen. En die voorstelling, die dwars tegen de Schrift ingaat, welke immers leert, dat Christus uit Maria is, tot den huize Davids, tot den stam van Juda behoort, het zaad van Abraham heeft aangenomen, de zoon van Adam den zoon Gods is, moet dan rusten

op de filosofie, dat, indien Adam niet gevallen ware, Christus niet gekomen zou zijn! Nu kunnen we dit laatste als logische conclusie wel toestemmen. Christus is gekomen voor de zonde en bij de veronderstelling van een niet-gevallen menselijk geslacht, valt ook de komst van den Zoon in het vleesch weg. Maar volgt daaruit nu de conclusie, dat Christus naar Zijne menselijke natuur niet in Adam was? Dr Hepp maakt hier een logische fout. Hij springt van eene veronderstelling op de werkelijkheid. Hij trekt uit eene onwerkelijkheid (het menselijk geslacht is niet gevallen) eene conclusie in betrekking tot de werkelijkheid (Christus was niet in Adams lendenen en is ook niet uit Adam gesproten). En die sprong in de redeneering mag Dr Hepp niet maken.

De conclusie van Ds Hoeksema luidt:

Het wordt mij hoe langer hoe duidelijker, dat de strijd tusschen Dr Hepp en Dr Vollenhoven eigenlijk loopt, niet over de kwestie of er één of twee personen in Christus zijn, maar over de geheel andere kwestie, of de Heiland een persoonlijke (individuele) menselijke natuur had in den staat der vernedering, dan wel eene onpersoonlijke (algemeene) menselijke natuur.

In deze overtuiging werd ik nog versterkt door hetgeen ik las in het boekje van Ds Spier: „Op Gods Woord Gegrond”. Eerst schrijft hij ter geruststelling: „Voorop sta dit, dat onze Calvinistische wijsgeren het in allen dele hartelijk eens zijn met onze Gereformeerde belijdenisschriften, waar deze spreken over de menselijke natuur van den Middelaar en over de eeniging van deze met de goddelijke natuur, zodat zij ook aanvaarden, wat we belijden in art. 19 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis, dat „er niet zijn twee Zonen Gods, noch twee personen, maar twee naturen in eenen eenigen persoon vereenigd”, p. 37. En even later lezen we: „Mocht men echter uit het wereldomvattende van dit ambt nu willen afleiden, dat de ambtsdrager een algemeene menselijke natuur zou hebben, dan kan men geen recht laten wederen aan het feit, dat Adam, toen hij viel, reeds in die menselijke natuur was en de Christus — volgens Gods Woord — naar het vlees niet slechts een man, maar ook naar den zaden Davids is. De mystieke leer van de „onpersoonlijke menselijke natuur” komt immers o.a. bij een androgynus natuur, die noch mannelijk noch vrouwelijk is; en past evenmin bij de prediking van den Christus, dat de zaligheid uit de Joden is”, p. 39.

En als de kwestie eigenlijk hierover loopt, dan aarzel ik niet om te zeggen, dat Hepp tegenover Vollenhoven het mis heeft.

De motor.

Het „Algemeen Weekblad” geeft „gedachten van Oehler” (uit diens boek: „De kerk op marsch”. Een er van citeer ik:

Eigenlijk was het dikwijls na een preek niet recht duidelijk wat er moest gebeuren en wat moest veranderen en waaraan teerst de hand geslagen moest worden. De eischen stonden eerder als een torenhooge berg voor ons en 't lag nog steeds in het duister waar de eerste stap gedaan moest worden om den weg omhoog te beginnen. Of: men wist niet waar de eerste spade in den grond gestoken moest worden om den berg af te graven. We hebben eigenlijk niet gemerkt, dat het de gangwissel was, die den wagen in beweging zou kunnen zetten. Misschien hebben wij het ook wel geweten, maar niet hoe het moest gebeuren en nog vaker waren we ongehoorzaam.

Dat hier de kneep zit, daarvoor is ook dit een bewijs: in een wagen, waarvan de motor draait, maar die op dezelfde plaats blijft staan, wil niemand plaats nemen en zij, die er al in zitten, stappen weer uit. In onze kerk wou ook geen mensch zitten en velen liepen er uit. We kennen de uitdrukking: drang om uit de kerk te treden. Maar aan den anderen kant kan men ook vaststellen, dat zodra christenen ergens in beweging komen, zodra ze inderdaad op verandering van leven bij zichzelf en bij anderen den nadruk leggen, zodra ze vruchtbaarheid als kenteeken van den Heiligen Geest aannemen en zich onder de bergrede stellen en optrekken onder leiding van den opgestanen Christus — dat dan de menschen weer belangstelling voor dezen „wagen” hebben. En het wonderlijkste is, dat menschen, die niet wilden instappen toen de wagen muurvast stond, weer mee gaan rijden. En degenen, die wilden uitstappen zeggen: we blijven zitten, want de wagen rijdt weer, 't gaat weer vooruit. Plotseling mankeert er aan de lijn, die men reeds wilde opheffen wegens gebrek aan passagiers, niets meer. Integendeel: er is gebrek aan chauffeurs, aan plaats en wat van groot belang is: ook mannen en jongens willen mee.

Zie van zooveel belang is de beweging. Onze kerk wordt ziek als ze zoo stilstaat. Men krijgt dadelijk koude voeten, vat kou en krijgt griep. Maar het beste middel tegen deze gevaarlijke koude voeten en verkleumde vingers is juist de marsch en de aanval.

O, de beelidspraak... ze is het asyl der intellectuele verlegenheid.

K. S.

LOSSE NUMMERS.

Herhaaldelijk komen bij ons aanvragen in om losse nummers van „De Reformatie”, waarin één of ander artikel is opgenomen, zonder vermelding van datum of jaargang van het verlangde nummer. We moeten er de aandacht op vestigen, dat de administratie zich onmogelijk kan belasten met het nazoeken daarvan. Wij verzoeken daarom bij de aanvraag den datum van het nummer te willen aangeven, daar anders toezending achterwege zal moeten blijven. De aanvraag dient ook vergezeld te zijn van het bedrag van f 0,15 per nummer, daar incasseren van dergelijke kleine bedragen te kostbaar is.

De Uitgevers:

Goes. OOSTERBAAN & LE COINTRE.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Arum: Cand. IJ. v. d. Woude te Jilum en Cand. S. Bosma te Droegham.
Ommen: F. A. Hofman te Waarder en L. Kuiper te Oud-Loosdrecht.
Oudewater: J. H. Mulder te Giessen-Oudekerk en -Nieuwkerk en L. Kuiper te Oud-Loosdrecht.
Schiedbroek-Hillegersberg (Centrum): E. T. v. d. Born te Helpman en B. Holwerda te Kantens.

Beroepen te:

Oudewater: J. H. Mulder te Giessen-Oudekerk en -Nieuwkerk.

Intrede te:

Beekbergen: N. J. A. van Exel. Tekst: 2 Cor. 5: 19 en 20.
Overschild: Cand. P. H. de Kleer. Tekst: Deut. 32: 3 en 4a.
Uithuizen: A. W. Wymenga. Tekst: Ex. 3: 10-12a en 13 en 14.

Candidaten tot den Heiligen Dienst.

Door de Classis Harderwijk der Geref. Kerken is met gunstig gevolg preparatoir geëxamineerd de heer G. Reijenga, van Hattem, cand. van de Theol. School te Kampen. Preekverzoeken worden gaarne ingewacht en een eventueel beroep zal terstond in overweging worden genomen.

GEREF. KERKEN IN HERSTELD VERBAND.

Aangenomen naar:

Enschede: Cand. L. Overduin te Zeist.

Bedankt voor:

Nijmirdum: Cand. L. Overduin te Zeist.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Alphen a. d. Rijn, Oosterbeek, Urk, Veenwouden, Vianen en te Wormerveer: Cand. E. du Marchie van Voorthuysen te Apeldoorn.
Bunschoten en te Maassluis: Cand. H. Visser te 's-Gravendeel.
Meerkerk: Cand. J. G. van Minnen te Apeldoorn.
Papendrecht en te Sneek: Cand. J. C. Maris te Zwolle.
Zwaagwesteinde: Cand. J. M. Visser te Sneek.

Aangenomen naar:

Amersfoort: J. Drenth te Broek op Langendijk.

Intrede te:

Bussum-Naarden: M. Baan. Tekst: Ex. 2: 23-25 en 3: 14.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Leiden: P. Honkoop te 's-Gravenhage.
Middelharnis: A. de Blois te Gouda.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Aikmaar (vac. wijlen J. Deetman): J. H. Klein Wassink te Kuilenburg.
Amstelveen: J. van Kuiken te Uithuizermeeden.
Biggkerke (toez.) en Grijskerke: Cand. C. de Ru, hulppred. te Waal en Koog (op Texel).
Goes (vac. J. J. Homburg): Joh. Gerritsen Jr. te Zierikzee.
Jutphaas: G. de Vries te Heerde.
Terheijden (N.-Br.): Th. J. W. Cieremans te Princenhage.
Wezep: B. van Ginkel te Renswoude.

Aangenomen naar:

Harderberg (toez.): G. L. Bouman te Winschoten (Herv. Evangelisatie).
Nieuwe Pekela: J. W. van Swigchum te West-Terschelling.
Sluisdijk: Cand. F. H. J. Beck te Den Haag.

Bedankt voor:

Amsterdam (vac. P. J. Roscam Abbing): H. C. Touw te Eerbeek.
Asten (N.-Br.): Cand. E. R. O. Richard te Utrecht.
Balk (Fr.): L. Bueck te Veessen (Geld.).
Doornspijk: J. van Amstel te Lage Vuursche.
Schellumen: W. van Griethuysen te Lopikerkapel.
Sneek: A. J. van Rhijn te Oppenhuizen.
Tienhoven: J. C. J. Dijkstra te Opperdoes.

Intrede te:

Ossendrecht: J. P. Scholte. Tekst: Rom. 1: 16.

KORTE VERKLARING DER HEILIGE SCHRIFT MET NIEUWE VERTALING

HEDEN VERSCHIEEN:

De Brieven aan Timotheus (I en II) Titus en Filémon

OP NIEUW UIT DEN GRONDTAKST VERTAALD EN VERKLAARD DOOR

Dr C. BOUMA

PRIJS GEBONDEN f 3.25

IN ELKEN BOEKHANDEL

Deze uitgave is van het hoogste belang voor ieder, die zijn Bijbel wil leeren verstaan. Elke Bijbellezende profiteert van deze uitnemende verklaring. Intekening op heel gemakkelijke voorwaarden. Prospectus met uitvoerige inlichtingen en opgave der verschenen deelen is gratis verkrijgbaar.

J. H. KOK N.V. KAMPEN

Voetius over het Gezag der Synoden

DOOR

Dr M. BOUWMAN te Nieuwendam

Een kerkrechtelijke studie van groote actuele beteekenis.

Gr. royaal 80 form. - 470 blz. Prijs f 5.25

Uitgever S. J. P. BAKKER Lijnbaansgracht 208/209 Amsterdam-C. — Giro 173002

LOURENS INGELSE

Een episode uit het geestelijk leven op Walcheren omstreeks 1780

door A. JANSE hoofd Chr. School Biggkerke.

Prijs f 0.60

Tweede druk

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgevers Oosterbaan & Le Cointre, Goes

Mede v.
Brug.
Mevr.
Dr. I.
Drs.
Erme.
's-Gr.
Phila.
Ds F.

Alle s.
Prof.

INHOUD:
— Uit de
(Luik. 22:
mysterie n
interventie
keeren: D
Het getuig
Muzikale
en Onderv
Amerikaan
Kerken. —

Hebben
subject u
den, dus
sociale lev
nu vanzel
sociale ge
1. Deze
schreven.
aangeduid
Gods. En
zeg dan, d
ciaal onze
Brunner
Gods twee
waarin Hi
dat wij ki
Zijn gebod
en dat wij
Maar se
menten ni
woord en
Gods zijn
Zijn genad
lijk, tot H
dienst.

Slechts c
heeft betre
mij bepaal
zooals het
worden m
door God
met het r
verleden c
terug in
hoorzaan
werkelijke
slechts de
verwerkel
slechts var
moet worc
2. Met
Gods, en
verboden
stelling v
verbod is
daarom g
voorkeur
laat uitkon
per tot Zij
wij door
Gods word
of het niet
jegens an

1) Hierove
De Christelij
in Brunner's
Antirevolutio
gang 1935, 3
idem, jaarg.
2) Dae Ge
3) t. a. p.